Назва дисципліни	**2-ф01-4 Мистецький екодискурс: від Чорнобиля до Каховки** / Artistic Eco-Discourse: From Chornobyl to Kakhovka
Рекомендується для галузі знань	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки, В11 Філологія
Кафедра	Української літератури
П.І.П. НПП *(за можливості)*	Шаф Ольга Вольтівна
Рівень ВО	Другий (магістерський)
Курс, семестр	1 курс, 2 семестр
Мова викладання	Українська
Пререквізити (передумови вивчення дисципліни	Базові знання з історії та культури України та екології.
Чому це цікаво/треба вивчати	Усі здобутки нашої цивілізації, усі духовні високості, яких досягло людство, можуть зникнути внаслідок ядерної катастрофи, незворотних кліматичних змін, забруднення води, повітря, ґрунту, вичерпання природних ресурсів. Людство знає про це, але не може обмежити своє споживацтво, війни, гонку озброєнь. Екостудії, що вже декілька десятиліть розвиваються в країнах Заходу, ще тільки-но уґрунтовуються в Україні, але саме тут, де вибухнув Чорнобиль, де радянський режим безвідповідально створював штучні моря, аби тепер путінський режим їх підривав, набудовував атомні електростанції, аби тепер вдаватися до ядерного терору, цей напрям особливо актуальний. Українці віддавна ставилися до природи як до живої істоти, гармонійно вписуючи в природний простір власну культуру. Наше вроджене екомислення відбито в літературі - від княжих часів до сучасності. Утім, закладену в нашому менталітеті гармонію стосунків людини з «не-людським» затьмарив катастрофізм шкоди природі, спричиненої тоталітарним режимом у ХХ столітті та розв'язаною росією нинішньою війною. Українська література останнього пів століття рясніє темами й проблемами, що скеровують на художнє осмислення ризиків нівечення природного простору, рослинного й тваринного світу.
Перелік тем з дисципліни	Тема 1.1-2. Екостудії: основні завдання напряму, історія виникнення, зокрема й в Україні. Проблеми термінології. Екостудії (США) та «зелені» студії (Великобританія): спільні та відмінні стратегії досліджень. Тема 1.3. Енваєронмент (природний простір, ландшафт, «не-людський» світ) як теоретична проблема. Чотири рівні природного простору, за П.Баррі. Тема 1.4. Проблематика екостудій та її актуальність для українського наукового простору. Рівні екодискурсу в національній культурі (лінгвокогнітивний, міфопоетичний, ментально-культурний, екологічний, екокатастрофічний). Тема 2. Чорнобильський текст в українській літературі. Тема 2.1. Катастрофізм у творах кінця 1980-1990-х на чорнобильську тему (В.Яворівський, С.Йовенко, І.Драч та ін.). Тема 2.2. Топографія чорнобильського тексту: картина ураженої землі, символічний код радіації, радіоактивних речовин, реактора, зони. Топос здичавілої природи (природи-без-людей).

	Тема 2.3. Українська та зарубіжна фільмографія про чорнобильську катастрофу 1986 року: дискурсивні розгалуження й перехрестя («Дзвін Чорнобиля (The Bell of Cherrnobyl)» (1987), «Поріг (Threshold)», реж. Р.Сергієнко, 1990; «Розщеплені на атоми» (реж.С.Усенко, 2022), «Епізоди: Тінь Чорнобиля», 2024, «Чорнобиль (Chernobyl)» (Й.Ренк, 2019), «Токсин Чорнобиля (Tchernobyl: Une histoire naturelle)» (реж.Л.Ріолон, 2010)). Тема 2.4. Чорнобильська АЕС у дні російської окупації 2022 року. Фільм «Чорнобиль 22» (реж. О.Радинський, 2023). Тема 2.5. Репрезентація чорнобильської теми / топографії в комп'ютерних іграх (S.T.A.L.K.E.R. (GSC Game World, Україна)) й под. Тема 2.6. Чорнобиль як генераційно-культурний «вододіл» між радянською та пострадянською епохами. Трактування Чорнобильського дискурсу як анти-/ посттоталітарного (Т.Гундорова). Тема 3. Експлуатація природних ресурсів України: від сталінізму до путінізму. Колоніальна Україна як ресурс. Тема 3.1. Гідроцид як «вбивство» малих рік під час побудови гідроелектростанцій. Осуд наруги над українським природним простором (твори Ю.Буряка, І.Сокульського та ін.). Тема 3.2. Екоцид як різновид геноциду: руйнування природних пам'яток, пам'ятних історичних місць. Козацька історія під водами Каховського водосховища. Тема 3.3. Тварини в зонах воєнних дій та екологічних катастроф («Коли вода кричить» (ТК ДІМ), «Після Каховки: життя і надія в уражених селах» (BBC) і под.).
Як можна користуватися набутими знаннями й уміннями (компетентності)	Слухачі цього курсу поглиблять екограмотність, яку сформує цей курс на матеріалі актуальних екотекстів сучасності, дозволить усвідомити наявні екологічні ризики, переосмислити характер «взаємин» людини й природи, у потенціалі включитися у формування дискурсу нового екогуманізму.
Очікувані результати навчання	Здобувач навчиться використовувати методики й технології екостудій, застосовувати їх під час аналізу літературних текстів, зокрема й тих, що присвячені масштабним екологічним катастрофам України - Чорнобилю та підриву Каховської ГЕС.
Інформаційне забезпечення	Презентації, відеолекції, тести, ігри, актуальні практичні кейси та завдання, методичні розробки.
Види навчальних занять	Лекції, практичні заняття
Вид семестрового контролю	Диференційований залік
Максимальна кількість здобувачів	Без обмежень

Декан факультету _____ *Ірина ПОПОВА*